KO SU ASHABI

-RADIJJALLAHU ANHUM-

SAFET SULJIC

RIYADH, 2011

من هم

الصحابة رضي الله عنهم

ISLAMSKI DAWETSKI WEB PORTAL

ET-TAQWA

WWW.ET-TAQWA.COM

KO SU ASHABI

RADIJJALLAHU ANHUM

Prijevod:	Safet Suljić
Recenzija:	Safet Suljić
Redaktor:	Safet Suljić
Lektor:	Safet Suljić
DTP:	Safet Suljić
Dizajn:	Safet Suljić
Izdavač:	ET-TAQWA, Riyadh

1432/2010

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Hvala Allah koji je pomogao svoga roba i poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, najodabraniom skupinom ljudi koji su se pojavili nakon Allahovi Vjerovjesnika i Poslanika – ashabima, radijjallahu anhnum. Neka je mir i spas na Njega, sallallahu alejhi ve sellem, Njegovu porodicu, ashabe, tabine i sve one koji ga slijede u dobru do Sudnjeg dana.

Rekao je Allah, azze ve dželle, u svojoj Plemenitoj knjizi Kur'anu:

لَّقَدْ رَضِىَ ٱللَّهُ عَنِ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ ٱلشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِى قُلُوبِهِمْ فَأَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَٰبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا [٤٨:١٨]

“Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradiće ih skorom pobjedom.” (Prijevo značenja sura El-Feth, ajet 18)

وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى تَحْتَهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ [٩:١٠٠]

“Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći, a i oni su zadovoljni Njime; za njih je On pripremio džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh.” (Prijevo značenja sura At-Tewba, ajet 100)

لَّقَد تَّابَ ٱللَّهُ عَلَى ٱلنَّبِيِّ وَٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ فِى سَاعَةِ ٱلْعُسْرَةِ مِنۢ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّهُۥ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

[٩:١١٧]

“Allah je oprostio Vjerovjesniku, i muhadžirima i ensarijama, koji su ga u teškom času slijedili, u vrijeme kada se srca nekih od njih zamalo nisu pokolebala; On je poslije i njima oprostio, jer je On prema njima blag i milostiv.” (Prijevo značenja sura At-Tewba, ajet 117)

I rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

"عن عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُكُمْ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ قَالَ عِمْرَانُ لَا أَدْرِي أَذَكَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدُ قَرْنَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةً..."

"Najbolja generacija je ova moja, zatim ona poslije njih zatim ona poslije njih" Dalje priča Imran, radijjallahu anhu: "Ne znam da li je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi we sellem, spomenuo nakon svoje generacije - jednu ili dvije generacije."[1]

[1] Bilježi ga Buharija u poglavlju: Vrijednost ashaba Allahova Poslanika sallallahu alejhi we sellem (3650,3651)

U predaji od Abdullaha, radijjallahu anhu, stoji:

"عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ."

"Najbolji ljudi su oni iz moje generacije (vremena) zatim oni koji će doći, zatim oni koji će doći..."[2]

Kaže imam Nevevi, Allah mu se smilovao: "Složni su islamski učenjaci po pitanju najbolje generacije ljudi da je to generacija Allahova Poslanika, sallallahu alejhi we sellem, a pod generacijom se misli na ashabe, radijjallahu anhum." [3]

Jezičko i terminološko značenje riječi „Es-Sahabe“

Rekao je Fejruz Abidijj: Kada je u pitanju jezičko značenje riječi „Es-Sahabe“ ono se vrti uglavnom oko dvije riječi: poziv na druženje (drugarstvo) ili vezivanje (saputništvo).[4]

Rekao je Ebu Bekr Ibn Tajjib: „Složni su učenjaci jezika da je riječ ashab preuzeta i izvedena iz riječi Es-Suhbetu (drugarstvo), i ova riječ nije vremenski ograničena, odnosno riječ ashab odnosi se na svaku osobu koja se je družila (boravila, putovala) sa nekom drugom osobom bilo to dugo ili kratko, bez da se to precizno vremenski određuje (pa makar to bilo samo nekoliko minuta).[5]

[2] Bilježi ga Buharija u poglavlju: " Svjedočenja " (2652) i Muslim u poglavlju: " Vrijednost ashaba " (2533)

[3] Šerh Sahihu Muslima od Imama Nevevia (314/8)

[4] Kamus El-Muhit 1/95, Es-Sihah 1/161, Lisanu El-Arab 7/286, i Mu'džem El-Vesit 1/507.

[5] Pogledati: Kifajetu fi ilmu Er-Rivaje – Hatib El-Bagdadi 69-70.

Što se tiče terminloške definiecije „Es-Sahabe“: islamski učenjaci po ovom pitanju imaju oprečne stavove, odnosno dva su mišljenja po ovom pitanju:

Od Abdulkuduusa, rahmetullahi alejhi, bilježi se predaja da je kazao: Čuo sam Ahmed Ibn Hanbela, rahmetullahi alejhi, kako priča o ashabima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve selle, te je spomenuo učesnike Bedra (bitke na Bedru) rekavši: „Najbolji ljudi poslije ovih učesnika su ljudi iz vremena u kome je poslan Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sllem. Svako onaj ko se družio sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem: godinu, mjesec, dan, sahat, ili svaki onaj koji ga je vidio – za njega kažemo da je ashab (drug) Allahova Poslanika, onoliko koliko se družio s njim, pričao ili pak gledao u Njega, sallallahu alejhi ve sellem.“[6]

Rekao je imam Buharu, rahmetullahi alejhi: „Svako onaj ko se družio sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, ili Ga vidio od muslimana – ta on je ashab (drug) Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.“[7]

Rekao je Ali Ibn Medini, rahmetullahi alejhi: „Svako onaj ko se družio sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, ili ga pak vidio pa makr to bilo i jedan sahat tokom dana, on je ashab (drug) Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.“[8]

Rekao je Seid Ibn Musejjeb, rahmetullahi alejhi: „U ashabe ne ubrajamo (ne smatramo ih od njih) one koji nisu proveli sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve

[6] El-Kifaje (69), Fethu El-Mugis šerh Elfi El-Hadis (77) i Mukadimetu Ibn Salah (145).

[7] Fethul Bari – Šerh Sahihul El-Buhari 3/7.

[8] Fethul Bari – Šerh Sahihul El-Buhari 5/7.

sellem, godinu ili dvije, ili pak nisu učestovali s Allahovim Poslanikom u jednoj ili dvije bitke.“[9]

Komentarišući ovu definicuju (definiciju Sedia Ibn Musejjeba) rekao je hafiz Hadžer El-Askalni, rahmetullahi alejhi: „Praksa islamski učenjaka po ovom pitanju je potpuno suprotna onome što je kazao Seid Ibn Musejjeb, jer su oni (islamski učenjaci) složni, i u ashabe ubrajaju sve one koji su se okupili i obavili oprsni hadždž (Hadžžetu El-Veda') sa Allahovim Poslanikom, sallalahu alejhi ve sellem.“[10]

Ispravna i preferirajuća definicaj Ashaba, Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je ona za koju je sam hafiz Ibn Hadžer, rahmetullahi alejhi, rekao: „Najispravnije definicija ashaba (druga) Allahova Poslanika, do koje sam ja došao, jeste ona u kojoj stoji da je ashab svako onaj ko je sreo Allahova Poslanika kao musliman i kao takav umro (kao musliman).“

Pojašnjavajući ovu svoju definicju rekao je Ibn Hadžer, rahmetullahi alejhi: „Tako se u ashabe ubrajaju svi oni koji su družili se s Allahovm poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, bilo to dugo ili kratko, a također ubrajaju se svi oni od koji su prenosioci hadisa a i oni koji to nisu, oni koji su se borli s Allahovim Poslanikom, a i oni koji to nisu, također ashabima smatramo i one koji su vidjeli Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a nisu sjedili s njim, te ashab je svako onaj koji nije mogao da vidi Allahova Poslanika, svojim okom, kao skupina ashaba koji su bili slijepi. Kada smo kazali da je neophodno da bi bila

[9] El-Kifaje 68-69, i Esedu El-Gabe 1/18.

[10] Fethul Bari – Šerh Sahihul El-Buhari 4/7.

osoba ashab mora da sretne, vidi poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kao vjernik, time smo ustvari sužili krug drugova Allahova Poslanika, i s ovim dodatkom iz kruga ashaba izašli su svi oni ljudi od Kafira (nevjernika) koji su sreli Allahova Poslanika, vidjeli ili pak sjedili s njim. Također nije dovoljno, i ashabom se ne smatra čovjek koji je vidio Allahova Poslanika, prije nego je primio islam – da bi se ubrojao u ashabe morao je ponovo da sretne Allahova Poslanika, kao musliman. Pod riječ musliman ulazi svaki čovjek koji je bio šerijatski punoljetan, odnosno na koga se odnose propisi Teklifa (ar. Ahkam Teklif) bilo to da je od ljudi ili Džina. A sa riječima „i kao takav umor (kao musliman)" iz kruga ashaba i iz definicije izašao je svako onaj ko je sreo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kao vjernik, no nakon toga on je učinio Riddet (odmetnuo se od islama). A također ashabom se smatra čovjek koji je učinio riddet (otpadništvo) za vrijeme života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a potom se vratio islamu prije nego je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio – pa makar i ne vidio više, odnosno ne sreo se s Allahovm Poslanikom – i ovo je ispravno ubjeđenje (stav).[11]

Kako prepoznati ko je ashab (drug) Allahova Poslanika?

Islamski učenjaci, Allah im se smilovao, postavili su granice i pravila spoznaje da li je neka osoba bila drug (ashab)

[11] El-Isabe 1/7-9.

Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, neka od tih pravila su:

- Da se utvrdi putem tevatur predaja (mnoštva predaja) da je neka osoba bila i za nju se pouzdano tvrdi da je drug (ashab) Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kao što su to bili: Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, radijjallahu anhum, i svi drugi ashabi za koje pouzdano znamo da su bili drugovi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
- Da se utvrdi putem lične slave (ar. Eš-Šuhre) ili pak putem onoga čime su se generacije poslje takave osobe okoristile kao predajama ili pak ličnim zaslugama u ratnim pohodima i osvajanjima.
- Da neko od ashaba ili tabina preporukom potvrdi i kaže za neku osobu da je od drugova Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, shodno ispravnom uvjerenjenu da preporuka jedne osobe od ashaba ili tabina biva primljena i uzima se kao validna – što je ispravno ubijeđenje.
- Da osoba sama za sebe kaže da je od drugova Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a prethodno treba da se utvrdi da je savremenik (živio u vremenu) Allahova Poslanika, te da je povjerljiv (ar.Sika) a također da je pri njemu osobina pravednosti (ar.adale).

Spomenuo je hafiz Ibn Hadžer, rahmetullahi alejhi, pravilo pomoću kojeg se prepoznaje veliki broj ashaba, gledajući i zadovoljivši se samo sa jednim opisom, dok su ova pravilo uzeto iz jedne od tri stvari:

1. Muslimani su za svoje vosjkovođe (komadante) isključivo postavljali drugove (ashabe) Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ukoliko obratimo pažnju na predaje koje govore o vojnim pohodima, osvajanjima kao i ratu „otpadništva“ (ar. Hurubu Riddet) lahko će mo uočiti spomenutu stvar.
2. Prenosi se od Abdurahmana Ibn Avfa, radijjallahu anhu, da je kazao: Nije se rodilio niti jedno novorođenče a da nije bio pozvan Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da prisustvuje i dovi novorođenčetu – te iz ovoga zaključujemo i uzimamo mnogo.
3. Nakon što je oslobođena (osvojena) Mekka i Taif, u njima nije ostao niti jedan mušrik (nakon 10 godine po Hidžri) a da nije prethodno primio islam i obavio „Oprosni Hadždž“ sa Allahovim Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, a samim time on Ga je vidio. Dok Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije vidio sve njih (u predajama se bilježi da je sa Allahovim Poslanikom,sallallahu alejhi ve sellem, obavilo „Oprosni Hadždž“ više od 125.000 ljudi).[12]

Generacije ashaba, radijjallahu anhum

Ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, razlikuju se po vrijednosti (rangu) jedni od drugih, tako da su neki od njih „stariji“ po primanju islama, ili pak razlikuju se od onih koji nisu učinili Hidžru (preseljenje u Medinu) ili nisu učestovali u svim bitkama sa

[12] El-Isabe 1/10.

Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, tako da su islamski učenjaci kazali da se ashabi dijele na dvanaest generacija (skupina):

a) Prva generacija: Ashabi koji su primili islam još u Mekki poput Ebu Bekra, Omera, Osmana, Alije i drugih ashaba, radijjallahu anhum.
b) Druga generacija: Ashabi koji su dali prisegu Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem u kući Erkama, radijjallahu anhu (ar.Ashabu Ed-Dar).
c) Treća generacija: Ashabi koji su učinili Hidžru u Abesiniju.
d) Četvrta generacija: Ashabi koji su dali prisegu Allahovom Poslaniku na Akabi (prva prisega na Akabi).
e) Peta generacija: Ashabi koji su dali prisegu Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na Akabi, a većina njih je bila Ensarije (druga prisega na Akabi).
f) Šesta generacija: Ashabi koji su među prvima došli do Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je još bio u mjestu Kub'a gradeći prvi mesdžid.
g) Sedma generacija: Ashabi Allahova Poslanika koji su učestovali na Bedru (u bitci na Bedru), za koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „Radite šta želite (hoćete) vama je oprošteno.“[13]
h) Osma generacija: Ashabi koji su učinili Hidžru između dva vojna pohoda Bedra i Hudejbije.

[13] Bilježi imam Buhari u poglavlju o Pohodu na Bedr pod brojem 3983, i imam Muslim u poglavlju o Vrijendosti učesnika Bedra pod brojem 2494.

i) Deveta generacija: Ashabi koji su dali prisegu Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ispod drveta (Bej'atu Er-Ridvan), povodom kojih je Allah objavio ajet: *"Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spustio smirenost na njih, i nagradiće ih skorom pobjedom."* (Prijevo značenja sura El-Feth, ajet 18)

j) Deseta generacija: Ashabi koji su učinili Hidžru između Hudejbije i oslobođenja Mekke, a njihov broj je jako veliki, neki od njih su: Halid Ibn Velid, Amr Ibn Ass', Ebu Hurejre, radijjallahu anhum.

k) Jedanaesta generacija: Oni ashabi koji su primili islam od Kurejšija na dan oslobođenja Mekke.

l) Dvanaesta generacija: Ashabi koji su bili malodobni (djeca) na dan oslobođenja Mekke i na dan „Oprosnog Hadždža" a koji su vidjeli Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kao što su: Saib In Jezid i Abdullah Ibn Sa'lebe Ibn Ebi Suajr (za njih je Allahov Poslanik toga dana dovio), kao i Ebu Tufejl Amir Ibn Vasile i Ebu Džuhejfe Vehb Ibn Abdullah, radijjallahu anhum (oni su vidjeli Allahova Poslanika u Tavafu kod Zem-Zem vode).[14]

Rekao je Ibn Salah: „Kada pogledamo u različit položaj i rang ashaba, radijjallahu anhum, nedvojbeno će mo doći do zaključka da je bilo dvanaest pa i više generacija (skupina) ashaba, radijjallahu anhum."[15]

[14] Baisu El-Hasis od Ahmeda Šakira 2/504, Ahkam El-Kur'an od El-Arebija 2/1002.

[15] Mukadimetu Ibn Salah 197.

Broj ashaba, radijjallahu anhum

Nema niti jednog pouzdanog dokaza o preciznom broju ashaba, radijjallahu anhum, a ono što se navodi u pojednim predajama to se odnosi uvijek na određeni (specifični) broj ashaba koji su svjedočili i bili prisutni tom događaju. Da je ovo tačno potvrđuju i riječi Ibn Salah-a koji prenosi od Ebu Zura, rahmetullahi alejhim, kada je bio upitan o broju ljudi koji su prenosili od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je kazao: „A ko to zna pouzdano?! Oprosni Hadždž sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, obavilo je 40.000 ashaba, dok je bitci na Tebuku uz Allahova Vjerovjesnika bilo 70.000 ashaba.“[16]

U drugoj predaji od njega stoji: „Umro je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a broj onih koji su ga vidjeli i prenose od Njega je nešto veći od 100.000 insana od ljudi i žena, a svi oni prenose od Allahova Vjerovjesnika, nešto bilo to da su čuli ili pak vidjeli.“[17]

Rekao je hafiz Ibn Kesir, rahmetullahi alejhi: „Islamski učenjaci se razilaze po pitanju broja ashaba, radijjallahu anhum, prenosi se od Ebu Zura, rahmetullahi alejhi, da je kazao: „Broj ashaba doseže 120.000“.[18]

Iz svega prethodno navedenog vidimo da precizno određivanje broja ashaba, radijjallahu anhum, nije moguće, a svi oni koji su navodili ili pak da kažemo pokušali da nam prenesu ovaj podatak oni su to činili vezujući se za određeno vrijeme i prostor (događaj), tako

[16] Mukadimetu Ibn Salah 148.

[17] Et-Takjid Vel-Idah 289.

[18] Bidaje Ve Nihaje 5/397.

da među svim ovim podatcima nema kontradiktornosti niti podudaranja.

Allaha molim da nas učini od onih koji će biti u društvu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, društvu njegovi drugova (ashaba) i svih oni za koje je Uzvišeni kazao: "*Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći, a i oni su zadovoljni Njime; za njih je On pripremio džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh.*" AMIN

68140 0020